

SAKSBEHANDLER
Ivar Nesse-Aarrestad, Ingunn Holm

VÅR DATO
27.04.2022

postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

VÅR REF.
22/00757-4

DERES REF.

DERES DATO

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Utsira Nord - Sørlege Nordsjø II - Energiproduksjon til havs - Høring - Riksantikvarens merknader

Riksantikvaren viser til brev fra Olje- og energidepartementet, datert 9.2.2022, om ovenfor nevnte sak.

Riksantikvaren er skeptisk til oppdeling av de to feltene. For å kunne unngå eventuelle vrak er det viktig at det er mulig å opprettholde en fleksibilitet når det gjelder plassering av de enkelte installasjonene og kablene.

Vi viser også til vår høringsuttalelse til *Forslag om åpning av områder for fornybar energi til havs og forslag til forskrift til havenergilova* av 31.10.2019.

I Norges territorialfarvann gjelder forbudet i kulturminneloven § 3 første ledd mot inngrep i eller utilbørlig skjemming av automatisk fredete kulturminner (eldre enn 1537), samt forbudet i samme lovs § 14 andre ledd mot inngrep i skipsfunn (båter, skrog, tilbehør, last og annet som har vært om bord, samt deler av slike ting) eldre enn 100 år, uten at det foreligger særskilt tillatelse fra kulturminnemyndighetene. Ved planlegging av offentlige og større private tiltak kommer i tillegg undersøkelsesplikten i kulturminneloven § 9 inn, som pålegger den ansvarlige å undersøke hvorvidt tiltaket kan innebære konflikt med automatisk fredete kulturminner eller skipsfunn. I tilstøtende sone (24 nautiske mil) har man i kulturminneforvaltningen lagt samme rettspraksis til grunn som innenfor territorialfarvannet, begrunnet i territorialfarvannsloven § 4 tredje ledd samt Havrettskonvensjonens (UNCLOS) artikkel 303 (2).

Området Utsira Nord ligger mellom 15 og 22 nautiske mil utenfor grunnlinjen. Hele området ligger dermed innenfor tilstøtende sone, og det må påregnes arkeologiske undersøkelser for hele

området. Slike undersøkelser håndteres av et av fem museer med ansvar for kulturminner under vann. I tilfellet Utsira Nord vil dette være Stavanger maritime museum.

Utenfor 24 nautiske mil utgjør folkeretten det rettslige grunnlag et for vern av kulturminner. Valletta - konvensjonen av 1992 om beskyttelse av den arkeologiske kulturarven, ble ratifisert av Norge i 1995. Konvensjonen pålegger de respektive ratifiserende land å verne arkeologiske kulturminner innenfor områder de har jurisdiksjon over. UNESCOs konvensjon om beskyttelse av den undersjøiske kulturarven ble vedtatt i 2001. Norge har ikke ratifisert denne konvensjonen, men har allikevel, i likhet med de fleste andre land, uttalt at vi vil følge konvensjonens prinsipper for behandling av kulturminner under vann. Utenriksdepartementet har i brev av 4. februar 2019 uttalt følgende, sitat: «Det tilføyes at Norge i praksis opptrer som en ansvarlig aktør hva gjelder beskyttelse av undersjøisk kulturarv og handler i tråd med bestemmelsene i UNESCO - konvensjonens vedlegg.» Norge skal altså handle i tråd med konvensjonens vedlegg, selv om den ikke er ratifisert.

I tillegg kommer bestemmelsene i de enkelte lovverk (petroleumsloven, havenergiloven mm) om å ta vare på/ta hensyn til/ikke skade/utrede miljøverdier.

Når det gjelder området Nordsjøen sør ligger vraket av HMS Queen Mary antagelig innenfor området. Hun eksploderte og sank under det såkalte «Jyllandslaget» i 1916 med et betydelig antall omkomne. Vraket eies av den britiske marinen og er å anse som en krigsgrav. Det er stort potensial for ytterligere vrak i området og dette bør avklares før området bygges ut. Slike undersøkelser håndteres av et av fem museer med ansvar for kulturminner under vann. I tilfellet Nordsjø sør vil dette være Stavanger maritime museum eller Norsk maritimt museum. Vi anbefaler at tiltakshaver tar kontakt med disse så tidlig som mulig i planleggingsarbeidet for å få avklart hvordan de avklarende undersøkelsene skal gjennomføres. Dette vil være en undersøkelse som vi antar at tiltakshaver vil måtte bekoste sammen med øvrige miljøundersøkelser. Dette vil være avhengig av hva som stilles som krav i Havenergiloven med forskrifter og i de aktuelle konsesjonsvedtakene.

Vennlig hilsen

Leidulf Mydland

seksjonssjef

Ingunn Holm

seniorrådgiver

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Kopi til: Museum Stavanger AS – Stavanger maritime museum, Muségt. 16, 4010
STAVANGER/ Rogaland fylkeskommune, Postboks 130 sentrum, 4001 STAVANGER/ Norsk
Folkemuseum avd. Norsk Maritimt Museum, Postboks 720 Skøyen, 0214 OSLO/ Klima- og
miljødepartementet, Postboks 8013 Dep, 0030 OSLO